

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Cdo/35/2019
Identifikačné číslo spisu: 1516207049
Dátum vydania rozhodnutia: 27.11.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1516207049.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne M. E., bytom v G., G. XX, zastúpenej JUDr. Jozefom Dobrovičom, advokátom so sídlom v Bratislave, Záhradnícka 27, proti žalovanej Bratislavskej správcovskej spoločnosti, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Rusovská cesta 36, IČO: 36 838 209, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Bajkalská 13, IČO: 36 860 662, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 139/2016, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 28. februára 2018 sp. zn. 4 Co 272/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má voči žalobkyňi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) uznesením zo 16. decembra 2016 č. k. 7 C 139/2016-57 zastavil konanie o žalobe žalobkyne, ktorou sa proti žalovanej domáhala vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 3 467,83 € s príslušenstvom, titulom neoprávnené inkasovaných platieb súvisiacich s bytom č. 32 na 9. poschodí bytového domu nachádzajúceho sa v G. na ul. G.. Dôvodil, že podaním žaloby vznikla žalobkyňi poplatková povinnosť vo výške 208 €, ktorú sumu žalobkyňa pri podaní žaloby neuhradila, preto ju súd prvej inštancie vyzval na zaplatenie súdneho poplatku. Žalobkyňa následne podala žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorej súd prvej inštancie nevyhovel a opätovne vyzval žalobkyňu na zaplatenie súdneho poplatku a žalobkyňa opätovne požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, ktoré jej súd prvej inštancie opätovne nepriznal. Konanie zastavil podľa § 10 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku za podanú žalobu. O trovách konania rozhodol tak, že žalovanej podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) priznal voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania, pretože žalobkyňa nesplnením poplatkovej povinnosti zavinila zastavenie konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že žalobkyňi podaním žaloby

proti žalovanej vznikla poplatková povinnosť, ktorú si žalobkyňa nesplnila, hoci ju súd prvej inštancie vyzval na jej splnenie výzvou z 26. mája 2016, na ktorú žalobkyňa reagovala žiadosťou o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov z 11. júna 2016. O žiadosti rozhodol súd prvej inštancie uznesením z 23. augusta 2016 č. k. 7 C 139/2016-35 tak, že žalobkyňa oslobodenie od súdnych poplatkov nepriznal. Opätovne ju výzvou z 11. októbra 2016 vyzval na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu vo výške 208 € pod následkom zastavenia konania. Žalobkyňa podaním doručeným súdu prvej inštancie 27. októbra 2016 požiadala o priznanie oslobodenia opätovne a súd prvej inštancie jej ho opätovne uznesením z 5. decembra 2016 č. k. 7 C 139/2016-56 nepriznal. Dôvodil, že následne súd prvej inštancie postupoval správne a konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Argument žalobkyne o nemožnosti zastavenia konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za žalobu v prípade začatia konania vo veci samej vyhodnotil odvolací súd ako neopodstatnený, keď konanie vo veci samej nebolo začaté; súd prvej inštancie len doručil žalobu žalovanej na vyjadrenie v rámci procesných úkonov súvisiacich s prípravou pojednávania. Z ustanovenia § 167 ods. 1 CSP síce vyplýva, že súd prvej inštancie nepostupoval procesne správne, ak žalobu doručoval žalovanej na vyjadrenie pred zaplatením súdneho poplatku a žalovaná sa vo veci vyjadrila, a preto takto vzniknuté trovy je nutné kvalifikovať ako trovy účelne vynaložené. Priznanie trov konania žalovanej považoval za súladné s § 265 ods. 1 CSP, keď žalobkyňa nezaplatením súdneho poplatku zavinila zastavenie konania. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd tak, že v odvolacom konaní úspešnej žalovanej ich náhradu nepriznal, keďže jej v rámci odvolacieho konania žiadne trovy nevznikli.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa, ktorá navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu i súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnila ustanovením § 420 písm. f/ CSP. Namietala, že súdy nepostupovali správne, keď zastavili konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku, hoci už začali konať vo veci samej. Súd prvej inštancie nepostupoval procesne správne, ak žalobu na vyjadrenie doručoval žalovanej pred zaplatením súdneho poplatku za podanú žalobu, a ak vyzval žalovanú na vyjadrenie sa k žalobe uznesením z 23. augusta 2016 č. k. 7 C 139/2016-36, navyše pod sankciou možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie. Žalovaná bola k podaniu písomného vyjadrenia oprávnená a taktiež bola oprávnená zvoliť si zástupcu, preto súd dospel k záveru, že takto vzniknuté trovy je nutné kvalifikovať ako účelné. Odvolací súd na jednej strane uznáva, že procesne pochybil súd prvej inštancie, keď v rozpore s ustanovením § 167 ods. 1 CSP nemal zasielať žalobu na vyjadrenie žalovanej skôr než bude zaplatený súdny poplatok, ale následne uvádza, že trovy žalovanej spôsobila žalobkyňa, lebo spôsobila zastavenie konania. To, že žalobkyňa nezaplatila súdny poplatok, nemožno stotožňovať s procesným zavinením. Dodala, že s poukazom na ustanovenie § 10 ods. 2 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch súd prvej inštancie nemal konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastaviť. Poukázala na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, v ktorom je uvedená len stručná rekapitulácia rozhodnutia súdu prvej inštancie a absentuje v ňom akékoľvek odôvodnenie toho, prečo odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie. Poukázala na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 117/07 zo 4. februára 2009 a I. ÚS 114/08 z 12. júna 2008, majúce za to, že právo na riadne a presvedčivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia je nevyhnutnou súčasťou práva na spravodlivý proces.

4. K dovolaniu žalobkyne sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla dovolanie žalobkyne odmietnuť a priznať jej voči žalobkyne nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. K otázke prípustnosti dovolania žalobkyne uviedla, že je potrebné posúdiť, či súd skutočne postupoval procesne nesprávne a pokiaľ áno, tak či až takým spôsobom, že predmetným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a to v takej miere, že porušil jej práva na spravodlivý proces. Uviedla, že podľa ustálenej súdnej praxe zaslanie žaloby na vyjadrenie žalovanej nemožno považovať za konanie vo veci samej, nakoľko predmetný úkon súdu predstavuje procesný úkon súvisiaci s prípravou pojednávania. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave z 21. júna 2018 sp. zn. 6 S 74/2017, z 31. januára 2013 sp. zn. 8 Co 8/2013 a z 19. decembra 2017 sp. zn. 1 S 267/2016. Zdôraznila, že v situácii, kedy si žalobkyňa nesplnila poplatkovú povinnosť, ktorá jej vznikla už spoločne s podaním žaloby na súd, t. j. v situácii, kedy žalobkyňa procesne zavinila zastavenie konania, bolo práve konanie žalobkyne príčinou, pre ktorú nemohla ďalej realizovať procesné práva strany konania, ktoré jej vo

všeobecnosti prislúchajú v rámci súdneho konania. Dodal, že žalobkyňa napáda procesný postup súdu prvej inštancie, pričom v zmysle § 419 a 420 CSP je prípustnosť dovolania stanovená výlučne voči rozhodnutiu odvolacieho súdu. Nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ako údajná vada odvolacieho konania je taktiež nedôvodne vytýkaná a v súvislosti s takto formulovanou vadou vyvstáva podľa názoru žalovanej otázka, či zo strany žalobkyne nejde o neprípustný spôsob dovolacej námietky proti dôvodom rozhodnutia. K náhrade trov konania uviedla, že náhrada bola priznaná správne a v tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 31. októbra 2017 sp. zn. 23 Co 158/2017 a Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2013 sp. zn. 8 Co 8/2013. Dodala, že pokiaľ ide o posúdenie dovolania podľa obsahu a z toho plynúci dovolací dôvod i nesprávne právne posúdenie, má za to, že kumulácia oboch dôvodov podľa § 420 a § 421 CSP je neprípustná.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP), skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto ho odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

6. V danom prípade vyvodila žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, z ktorého vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka v súvislosti s argumentáciou o nesprávnom procesnom postupe odvolacieho súdu namieta, že závery odvolacieho súdu sú zjavne neodôvodnené a že sa odvolací súd dostatočne nevysporiadal s jej odvolacími námietkami.

10. V súvislosti s dovolacou námietkou žalobkyne týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku), ktorá prípustnosť dovolania nezakladala. S týmto názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (pozri rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016). Na tejto zásade zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

11. V danom prípade odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje exces, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu však nedáva podklad pre tvrdenie dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako a z akých dôvodov vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobkyne, zhrnul podstatné okolnosti veci a právne posúdenie, pričom jasne a zrozumiteľne vysvetlil, prečo uznesenie súdu prvej inštancie v celom rozsahu, t. j. v časti zastavenia konania i v časti trov konania, považuje za vecne správne.

12. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia odvolacieho súdu má podľa názoru odvolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty žalobkyne dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobkyňa preto neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nezakladá to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnych právnych záveroch (R 54/2012, R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky,

iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

13. Dovolateľka namieta porušenie práva na spravodlivý proces i v dôsledku nesprávneho postupu súdu, ktorý zastavil konanie po tom, ako začal vo veci samej konať doručením žaloby žalovanej spolu s výzvou na vyjadrenie. Najvyšší súd opakovane uviedol (napr. uznesenie z 25. októbra 2006 sp. zn. 4 Cdo 272/2006), že doručenie žaloby protistrane na vyjadrenie nie je začatím konania vo veci samej, ale za začatie konania vo veci samej sa považuje vyzvanie k prednesu návrhu na pojednávaní alebo aj vydanie platobného rozkazu. Pokiaľ súd prvej inštancie zastavil konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku pred prednesením žaloby na pojednávaní, t. j. pred začatím konania vo veci samej, a odvolací súd predmetné rozhodnutie potvrdil, tento procesný postup súdov nižších inštancií bol správny, a preto nemohol založiť procesnú vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP. So zreteľom na uvedené prípustnosť dovolania žalobkyne z tohto ustanovenia nevyplýva, a preto ho dovolací súd ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

14. Dovolací súd záverom poukazuje i na uznesenie najvyššieho súdu z 25. júla 2018 sp. zn. 3 Obo 14/2018 publikované pod R 82/2018, z ktorého vyplýva, že konanie o súdnych poplatkoch s účinnosťou od 1. júla 2017, vrátane vydania uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, je jednoinštančné a vedie sa výlučne na súde prvej inštancie. Proti uzneseniu o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch, ktoré bolo vydané po 1. júli 2017, nie je prípustné odvolanie a ani dovolanie.

15. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.